

Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνας: η Ρωσία και η Πολωνία πρέπει να αλληλοσυγχωρεθούν και να επανεκκινήσουν τις σχέσεις τους

– Στα μέσα Αυγούστου αναμένεται ένα κοσμοϊστορικό γεγονός: για πρώτη φορά στην ιστορία ένας Προκαθήμενος της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας επισκέπτεται την Πολωνία, μια χώρα όπου η πλειοψηφία των κατοίκων της είναι Ρωμαιοκαθολικοί. Ποιός είναι ο σκοπός αυτής της επισκέψεως;

– Η επίσκεψη του Αγιωτάτου Πατριάρχου Μόσχας και Πασών των Ρωσιών Κυρίλλου πραγματοποιείται με την πρόσκληση του Προκαθημένου της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Πολωνίας Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Σάββα.

Πρόκειται για ούτως λεγόμενη ειρηνική επίσκεψη, δηλαδή την πρώτη από της εκλογής στον Πατριαρχικό Θρόνο επίσημη επίσκεψη της Αυτού Αγιώτητος στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Πολωνίας. Ο Αγιώτατος Πατριάρχης Κύριλλος έχει ήδη επισκεφθεί μερικές κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες: της Κωνσταντινουπόλεως το 2009, της Αλεξανδρείας το 2010, της Αντιοχείας το 2011. Φέτος τον Απρίλιο πραγματοποιήθηκε η επίσκεψη της Αυτού Αγιώτητος στο Πατριαρχείο Βουλγαρίας και τον Ιούνιο στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Κύπρου.

Ο Πατριάρχης θα έχει συναντήσεις με τον Προκαθήμενο και την Ιεραρχία της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Πολωνίας, θα πραγματοποιήσει προσκυνήματα σε μεγαλύτερους Ορθόδοξους Ναούς και Μονές, ενώ την εορτή της Μεταμορφώσεως του Κυρίου θα τελέσει τη Θεία Λειτουργία με τον Μητροπολίτη Βαρσοβίας και πάσης Πολωνίας Σάββα στο Ιερό Όρος Γκραμπάρκα.

Έπισης έχουν προγραμματισθεί οι συναντήσεις με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Πολωνίας κ. Μπρονισλάβ Κομορόφσκυ και με τον Πρόεδρο της Βουλής κ. Μπογκντάν Μπορουσέβιτς.

Επειδή η Πολωνία είναι μια χώρα, όπου η πλειοψηφία των κατοίκων της είναι οι Ρωμαιοκαθολικοί, το πρόγραμμα της επισκέψεως περιλαμβάνει τις συναντήσεις με τις εκκλησιαστικές αρχές της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας. Ο Προκαθήμενος της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας και ο Πρόεδρος της Διάσκεψης των Ρωμαιοκαθολικών Επισκόπων της Πολωνίας Μητροπολίτης Ιούζεφ Μιχάλικ θα συνυπογράψουν Κοινό Μήνυμα προς τους λαούς της Ρωσίας και της Πολωνίας. Το Μήνυμα θα αποτελεί μαρτυρία της καλής διάθεσης των χριστιανών Ρωσίας και Πολωνίας να ζούν εν ειρήνη και από κοινού διά λόγου και έργου να επιβεβαιώνουν τη διαχρονική αξία της χριστιανικής

πίστεως.

– Πολλοί βλέπουν την επίσκεψη αυτή ως «λαϊκή διπλωματία» και ελπίζουν ότι αυτή θα συμβάλει στη συμφιλίωση και τη συγχώρεση των ιστορικών προσβολών της μακραίωνης ιστορίας σχέσεων μεταξύ Ρωσίας και Πολωνίας. Λοιπόν, κατά τη γνώμη Σας ποιο ενοποιητικό στοιχείο έχουν οι λαοί μας;

– **Στενές σχέσεις της Ρωσίας και ευρύτερα των χωρών, οι οποίες συναποτελούσαν ιστορικά τη Ρωσία, με την Πολωνία, προκαθορίζονται από τη γεωγραφική τους θέση: είμαστε γείτονες. Οι επαφές μεταξύ Ρώσων και Πολωνών καταγράφονται ακόμα από την εποχή της συγκρότησης των κρατών μας. Ήταν και σχέσεις καλής γειτονιάς αλλά κατά καιρούς αμαυρώνονταν από την αντιπαράθεση και τη βία.**

Είναι αρκετά περίπλοκη η ιστορία των σχέσεών μας με την Πολωνία. Κατά τη διάρκεια της ιστορίας ο Ρωσικός και ο Πολωνικός λαός αγωνίζονταν για την ηγεμονία στην Ανατολική Ευρώπη. Εν τω μεταξύ εκείνο το ενοποιητικό στοιχείο το οποίο έχουν οι λαοί μας είναι οι χριστιανικές και οι Σλαβικές μας καταβολές.

Και οι δυο λαοί μας έχουν υποστεί απίστευτες απώλειες στο διάστημα των ιστορικών καταστροφών του 20 αιώνα. Τόσο οι Ρώσοι, όσο και οι Πολωνοί έχουν ζήσει τον τρόπο των καταπιέσεων.

Τεράστιες απώλειες της Ρωσίας και της Πολωνίας τον 20 αιώνα αποτελούν βάση, όπως συνηθίζεται να λέγεται σήμερα, για την επανεκκίνηση των σχέσεών μας, για την αλληλοσυγχώρεση.

Και οι δυο χώρες μας έζησαν την εποχή του κομμουνισμού. Τώρα η ηγεσία της Πολωνίας πραγματοποιεί συναντήσεις με τον Πάπα Ρώμης στο Βατικανό και ακόμα παρακολουθεί τελετές της αγιοκατάταξης των χριστιανών ασκητών. Πέρυσι ο Μπρονισλάβ Κομορόφσκυ για πρώτη φορά παρέστη στους εορτασμούς των Ορθοδόξων χριστιανών στο Ιερό Όρος Γκραμπάρκα κατά την εορτή της Μεταμορφώσεως του Κυρίου. Υπάρχει ελπίδα ότι τα χριστιανικά θεμέλια των χωρών μας θα είναι εκείνα τα οποία θα διαδραματίζουν στο περαιτέρω τον ουσιαστικό ρόλο στις διακρατικές σχέσεις;

Επί πολλούς αιώνες οι λαοί μας πρεσβεύουν την πίστη στο Σωτήρα Χριστό. Ο χριστιανισμός είναι εκείνος ο οποίος διαμόρφωσε εν πολλοίς τον εθνικό πολιτισμό και τη νοοτροπία των Ρώσων και των Πολωνών. Αυτός είναι ο λόγος γιατί στον κοινωνικό βίο των χωρών μας είναι οι ηθικές αρχές, βασισμένες στην Αγία Γραφή, οι οποίες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο. Είμαστε πνευματικοί συγγενείς, είναι πιο εύκολο για μας να βρούμε μια κοινή γλώσσα, να φθάσουμε στην

αλληλοκατανόηση, διότι είναι κοινές οι βασικές ηθικές αρχές μας.

Όσον αφορά το ρόλο των χριστιανικών Εκκλησιών στις σχέσεις μεταξύ των δυο χωρών, είναι ανάγκη να ληφθεί υπόψη ότι τόσο στη Ρωσία, όσο και στην Πολωνία η Εκκλησία είναι χωρισμένη από την Πολιτεία. Και όμως είναι αδύνατο να είναι χωρισμένη από το λαό. Αρχές τις οποίες πρεσβεύουν οι άνθρωποι είναι αναμφίβολα ότι επηρεάζουν την πολιτική γραμμή, την οποία ακολουθεί το κράτος, τόσο εσωτερικά, όσο και εξωτερικά. Και οι πολιτικοί αδυνατούν πλέον να παραμελήσουν και να παραθεωρήσουν αυτές τις αξίες.

Σήμερα, δυστυχώς, διευρύνεται η τάση της απωθήσεως της θρησκείας στο περιθώριο του κοινωνικού βίου, της απομάκρυνσης των θρησκευτικών ηγετών από τη συζήτηση των επίκαιρων ζητημάτων της σύγχρονης εποχής. Επομένως καταβάλλονται προσπάθειες μειώσεως της σημασίας του θρησκευτικού στοιχείου και στις διακρατικές επαφές. Αυτή η γραμμή είναι λανθασμένη.

– Ο χριστιανικός πολιτισμός. Στη Ρωσία αγαπούν τις ταινίες των Andrzej Wajda, Krzysztof Zanussi, τη μουσική του Szopen, γνωρίζουν το έργο των σύγχρονων συνθετών όπως Krzysztof Penderecki και Mikołaj Górecki. Πρόσφατα στη Μόσχα πραγματοποιήθηκε η καλλιτεχνική βραδιά του Zanussi με τον παρουσιαστή τον κ. Β. Λεγκοΐντα, Πρόεδρο του Συνοδικού Τμήματος Πληροφοριών. Πως βλέπετε την ανάπτυξη των πολιτιστικών σχέσεων Ρωσίας και Πολωνίας, ακόμα και με τη συμμετοχή της Εκκλησίας;

– Ο πολιτισμός με κοινές Σλαβικές ρίζες ο οποίος μεγάλωσε στο γόνιμο έδαφος της χριστιανικής παραδόσεως είναι ένας από τους σπουδיותרους συνδετικούς κρίκους μεταξύ του Ρωσικού και του Πολωνικού λαού. Ακόμα και σε χαλεπούς χρόνους της κρατικής αθεΐας μέσα από τα καλύτερα έργα τους οι καλλιτέχνες και των δυο χωρών μιλούσαν στους ανθρώπους για τις θεμελιώδεις αξίες όπως η αγάπη, η αλήθεια, η δικαιοσύνη, η παράδοση, η οικογένεια, η αυτοθυσία για χάρη των πλησίων.

Τα τελευταία χρόνια οι Ρώσο-Πολωνικές σχέσεις στον πολιτιστικό τομέα έχουν σημειώσει επιτυχίες: διεξάγονται τα φεστιβάλ των Ρωσικών ταινιών στην Πολωνία και των Πολωνικών ταινιών στη Ρωσία, πραγματοποιούνται καλλιτεχνικές βραδιές των καλλιτεχνών των δυο χωρών, φιλοξενούνται εκθέσεις ζωγραφικής και φωτογραφίας, υλοποιούνται κοινά έργα στο χώρο μουσικής. Έχει ανανεωθεί η παράδοση διεξαγωγής του φεστιβάλ του Ρωσικού τραγουδιού στη Ζελιόναγια Γκούρα. Στις 6 Ιουνίου φέτος στην πόλη Μπιλγκοραϊ εγκαινιάσθηκε η πρώτη στην Πολωνία βιβλιοθήκη Ρωσικής λογοτεχνίας. Επίσης το 2012 κυκλοφόρησε στη Ρωσική και στην Πολωνική γλώσσα η «Ανθολογία Πολωνικής ποίησης».

Σημαντική είναι και η θρησκευτική διάσταση της πολιτιστικής ανταλλαγής μεταξύ Ρωσίας και Πολωνίας. Μια από τις τελευταίες μέχρι σήμερα εκδηλώσεις σε αυτό τον τομέα ήταν η συναυλία

της χορωδίας του Ιερού Καθεδρικού Ναού Καλίνινγκραντ στο Ρωμαιοκαθολικό Ναό Αγίας Άννης Βαρσοβίας. Οι Ρώσοι φιλόμουσοι έχουν τη δυνατότητα να απολαύσουν τα έργα των έγκριτων συνθετών της σύγχρονης μουσικής Krzysztof Penderecki και Mikołaj Górecki, τα οποία ξεχωρίζουν για το βαθύ πνευματικό τους περιεχόμενο και συνδέονται αδιακόπτως με τη λατρευτική παράδοση. Αξίζει να μνημονεύσουμε ότι στο χώρο του Ρωσικού Κέντρου Επιστήμης και Πολιτισμού στη Βαρσοβία φιλοξενούνται θεματολογικές βραδιές με θέματα τις Ορθόδοξες χριστιανικές εορτές, δίδονται διαλέξεις περί Ορθόδοξων παραδόσεων. Μεγάλη σημασία για την προσέγγιση μεταξύ των λαών μας έχουν οι εκδηλώσεις στα πλαίσια των Ημερών της Σλαβικής Γραφής και του Σλαβικού Πολιτισμού.

Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, η οποία εντάσσει στους κόλπους της την πλειοψηφία των κατοίκων της Πολωνίας, και η Ορθόδοξη Εκκλησία της Πολωνίας διατηρούν τον πολιτισμό ενός πνευματικά συγγενούς δι'εμάς λαού. Οι πολιτιστικές σχέσεις συμβάλλουν στην καλύτερη αλληλοκατανόηση μεταξύ των κατοίκων της Ρωσίας και της Πολωνίας, στη συνειδητοποίηση των περίπλοκων σταθμών της κοινής ιστορίας και στην περαιτέρω καρποφόρα ανάπτυξη των σχέσεων μεταξύ των λαών και των κρατών μας. Επίσης συντελούν στην ένωση των προσπαθειών μας για την κοινή προστασία και υποστήριξη των χριστιανικών αξιών στη σύγχρονη Ευρώπη, οι οποίες αποτελούν θεμέλιο του κοινού Ευρωπαϊκού πολιτισμού.

– Κατά τη συνάντηση με Πολωνούς Ρωμαιοκαθολικούς Ιεράρχες προγραμματίζεται η υπογραφή του κοινού ανακοινωθέντος Ορθόδοξων και Ρωμαιοκαθολικών.

Ποια είναι η ουσία του;

– Πρόκειται για το Μήνυμα προς τους λαούς Ρωσίας και Πολωνίας με έκκληση για συμφιλίωση. Δεν υπάρχει αναφορά μέσα στα θέματα δογματικής διαδασκαλίας. Είναι συμβολικής σημασίας ότι οι χριστιανικές Εκκλησίες, η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας και η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία της Πολωνίας, είναι εκείνες οι οποίες ανέλαβαν την πρωτοβουλία για την ανάπτυξη των αδελφικών σχέσεων. Η ουσία αυτής της έκκλησης έγκειται στη συνειδητοποίηση της κοινής χριστιανικής μας ευθύνης και της ανάγκης αντιμετώπισης των ίδιων προβλημάτων στη σύγχρονη φάση. Επίσης αναφέρονται η προκλήσεις της σύγχρονης εποχής, οι οποίες είναι καρποί της θρησκευτικής αδιαφορίας, της μαχόμενης εκκοσμίκευσης και της ανηθικότητας. Επιπλέον τονίζεται η ανάγκη μέσω κοινών προσπαθειών να διαφυλάξουμε τις χριστιανικές αξίες και ειδικά τις οικογενειακές καθώς και τον παραδοσιακό τρόπο ζωής. Χωρίς να παρασιωπώνται οι δυσκολίες στην ιστορία των λαών μας οι Εκκλησίες καλούν τους λαούς των χωρών τους να συγχωρέσουν ο ένας τον άλλο σε πνεύμα χριστιανικής αγάπης και να συσπειρωθούν για την αντιμετώπιση εκείνων των προβλημάτων, η αντιμετώπιση των οποίων εφικτή είναι μόνο από κοινού.

– Θα συζητηθούν θέματα ανάπτυξης των προσκυνηματικών περιηγήσεων και επαφών

στον τομέα παιδείας με τον Μητροπολίτη Βαρσοβίας και πάσης Πολωνίας Σάββα;

– Οι Εκκλησίες μας κατά παράδοσιν τηρούν πολύ στενές και πολύπλευρες επαφές ακόμα και στους τομείς των προσκυνηματικών περιηγήσεων και της παιδείας. Βεβαίως και τα δυο αυτά θέματα οπωσδήποτε θα εγερθούν κατά τις συνομιλίες μεταξύ του Αγιωτάτου Πατριάρχου Κυρίλλου και του Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Σάββα. Οι επαφές μεταξύ των Ορθόδοξων Εκκλησιών Ρωσίας και Πολωνίας έχουν μακράν παράδοση, η οποία αποτελεί σταθερό θεμέλιο για την περαιτέρω ανάπτυξή τους.

Πολλοί εκ των Πολωνών Ορθόδοξων Ιεραρχών τελειοποιούσαν τις θεολογικές τους γνώσεις στις Θεολογικές Σχολές του Πατριαρχείου Μόσχας, ενώ στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας υπάρχουν Ιεράρχες και κληρικοί με σπουδές στη Χριστιανική Θεολογική Ακαδημία Βαρσοβίας. Την ανάπτυξη των ανταλλαγών φοιτητών ευνοεί και το γεγονός ότι σε περισσότερες ενορίες της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Πολωνίας οι ακολουθίες τελούνται στην Εκκλησιαστική Σλαβονική γλώσσα ενώ τα κηρύγματα πραγματοποιούνται στη Ρωσική γλώσσα, η οποία σε μεγάλο βαθμό είναι και η γλώσσα της εκκλησιαστικής παιδείας.

Σημαντική πτυχή της συνεργασίας μας με τους Πολωνούς αδελφούς είναι οι προσκυνηματικές περιηγήσεις στη διεύρυνση των οποίων συμβάλλει τα μάλα η Αδελφότητα της Ορθόδοξης Νεολαίας της Πολωνίας.

Προσκυνητές εκ των χωρών της κανονικής δικαιοδοσίας του Πατριαρχείου Μόσχας: Ιεράρχες, κληρικοί και λαϊκοί, πραγματοποιούν τακτικά προσκυνήματα σε ιερά σεβάσματα της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Πολωνίας. Δίδουμε εξαιρετική σημασία στην αναζήτηση των νέων δυνατοτήτων για την επικοινωνία των Ορθόδοξων νέων, διότι τα προσκυνήματα μπορούν να θεωρούνται και ως ειδική μορφή της θρησκευτικής παιδείας.